

Nr 724

Av herr Näsström, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 83, angående skolväsendets centrala ledning m. m.

(Lika lydande med motion nr 886 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 83 angående skolväsendets centrala ledning m. m. föreslås att byrån för handläggning av skolbyggnadsärenden inom den nya skolöverstyrelsen inte nu skall få en slutlig utformning i personalhänseende. Tjänster motsvarande det av organisationskommittén beräknade personalbehovet skall tills vidare huvudsakligen inrättas som extra. Bakgrunden till förslaget är att departementschefen — med frångående av kommitténs förslag — anslutit sig till en av statskontoret framförd uppfattning att ritningsgranskning m. m. beträffande skolbyggnader borde överföras till ett särskilt statligt organ för att där bilda underlag för en företrädesvis teknisk-ekonomisk bedömning. För att närmare klarlägga och föreslå lösningar av vissa praktiska problem sammanhängande med den avsedda utbrytningen av skolbyggnadsärendens centrala handläggning avses en särskild utredning tillkallas.

Ett principiellt ställningstagande till frågan om den centrala handläggningen av skolbyggnadsärenden i överensstämmelse med här refererade uttalande skulle enligt vår mening i flera avseenden medföra högst olyckliga konsekvenser.

Beslutet vid 1963 års riksdag rörande det nya skolämbetsverket innebar att ledningen av såväl det allmänna skolväsendet som yrkesskolväsendet skulle samlas till ett gemensamt nytt ämbetsverk, vars insatser främst skulle koncentreras på utvecklings- och planeringsuppgifter. Bedömningen av vilka frågor beträffande utbildningsväsendet som skall falla inom ramen för den nya skolöverstyrelsens verksamhetsområde måste ske utifrån denna principiella målsättning. Det råder uppenbarligen ett så nära samband mellan å ena sidan undervisningens innehåll och metoder och å andra sidan lokalbehov och hjälpmedel att skolöverstyrelsens möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt leda planerings- och utvecklingsarbetet allvarligt försämras, därest skolbyggnadsärendens centrala handläggning på det i propositionen angivna sättet skulle utbrytas till annat centralt ämbetsverk.

Argumenteringen i propositionen utgår från att den starka tendens mot ökade skolbyggnadskostnader som under senare år gjort sig gällande till

avsevärd del skulle vara förorsakad av fördyringar i det tekniska utförandet av byggnadsföretagen. Den tänkta omorganisationen skulle ha till syfte att motverka denna utveckling genom att större uppmärksamhet skulle komma att ägnas de teknisk-ekonomiska aspekterna. Även om det tekniska utförandet självfallet har stor betydelse för uppnående av god byggnadsekonomi måste det dock vara funktionskraven som mest verksamt bidrar till att styra kostnadsutvecklingen. Det är därför i hög grad angeläget att de byggnadsekonomiska aspekterna beaktas i planeringen av den pedagogiska utvecklingen. De bästa garantierna härför erhålles om det ämbetsverk som har att leda det pedagogiska utvecklingsarbetet också direkt konfronteras med skolbyggnadsproblemen. Erforderlig intensifiering av insatserna på det byggnadstekniska området bör alltså ske i skolöverstyrelsens regi. Det finns annars risk för att vad som vinnas genom förbättrad byggnadsteknik inte uppväger vad som förloras genom att pedagogiska utvecklingslinjer ej tillräckligt beaktar de byggnadsekonomiska konsekvenserna.

När vi här hävdar att insatserna på det byggnadstekniska området bör ske i skolöverstyrelsens regi avser vi inte därmed att det praktiska arbetet skall vara helt förlagt till detta ämbetsverk. Det är för oss självklart att för de forsknings- och rådgivningsuppgifter som det här är fråga om bör nyttiggöras de erfarenheter som vunnits inom specialistorgan på det byggnadstekniska området. En fortsättning av det redan etablerade samarbetet med statens institut för byggnadsforskning kan nämnas som exempel på en naturlig metod härför.

I det omdaningskedet vari stora delar av undervisningsväsendet nu befinner sig är det nödvändigt att enkla och smidiga arbetsformer kan tillämpas inom den centrala skolledningens administrationsapparat. Vid en splittrad ledning av byggnadsfrågorna måste det översiktliga planeringsarbetet bli betydligt mera komplicerat och omständligt. Den i propositionen förordade principlösningen beträffande skolbyggnadsärendens centrala handläggning ter sig därför även ur rent administrativa synpunkter klart olämplig.

Som ett steg på vägen mot ett förenklat administrativt förfarande i skolbyggnadsärenden föreslog organisationskommittén att den obligatoriska ritningsgranskningen skulle slopas beträffande byggnader för grundskolan. (Endast för kommun som så önskade skulle ritningsgranskning utföras.) Enligt föreliggande proposition bibehålles ritningsgranskningen tills vidare i oförändrad omfattning — provisoriskt förlagd till skolöverstyrelsen och senare överförd till särskilt härför inrättat statligt organ. I stället för den av kommittén föreslagna förenklingen skulle därmed även beträffande de särskilda byggnadsföretagen det administrativa förfarandet kompliceras genom att de kommunala huvudmännen skulle ha att göra med två centrala ämbetsverk.

Enligt vår mening bör organisationskommitténs förslag genomföras såväl

beträffande det definitiva förläggandet till den nya skolöverstyrelsen av skolbyggnadsärendens centrala handläggning som rörande slopandet av obligatorisk ritningsgranskning för grundskolans byggnader.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 83 besluta

att förläggningen av skolbyggnadsärendens centrala handläggning till skolöverstyrelsen bör betraktas ej som provisorium utan som definitiv lösning; samt

att den obligatoriska ritningsgranskningen hos skolöverstyrelsen beträffande grundskolans byggnader nu bör slopas.

Stockholm den 8 april 1964

<i>Emil Näsström</i>	<i>Einar Persson</i>	<i>Sven E. Sundin</i>
<i>Dagmar Ranmark</i>	<i>Nils-Eric Gustafsson</i>	<i>Carl U. Olsén</i>
<i>Rikard Svensson</i>	<i>Eric Carlsson</i>	<i>Einar Dahl</i>
<i>Lennart Wanhainen</i>	<i>Eric Källqvist</i>	<i>Erik Svedberg</i>
<i>Bertil Jonasson</i>	<i>Per Petersson</i>	<i>Axel J. Andersson</i>
<i>Martin Widén</i>	<i>V. Wikner</i>	<i>Uno Hedström</i>
<i>Arvid Hellebladh</i>	<i>Thore Sörlin</i>	<i>Ivan Swanström</i>
<i>Lage Svedberg</i>	<i>Erik Olsson</i>	<i>Manne Olsson</i>
<i>Maja Nilsson</i>		<i>Stig Stefanson</i>